

Cím:
5500 Gyomaendrőd,
Kossuth L. u. 50.

Nyitvatartás:
H-P: 8-12-ig; 12:30-17-ig.
Szo.: 8-12-ig

Telefon / Fax:
+36-66/282-598

Gyomaendrőd Város Képviselő-testülete részére

Gyomaendrőd
Szabadság tér 1. sz.
5500

A Képviselő-testület 12/1991. (X. 30.) önkormányzati rendelete a „Díszpolgári” cím, valamint a „Gyomaendrődért” kitüntető emléklapokt alapításáról és adományozásáról lehetővé teszi, hogy évente egy alkalommal a rendeletben szabályozott érdekért, széleskörű közvélemény kutatás után döntsön a „Díszpolgári” cím, valamint a „Gyomaendrődért” kitüntető emléklapokt adományozásáról.

A Képviselő-testület felhívása alapján,

a Határ Győző Városi Könyvtár a 2011-es év Díszpolgár címére jelöli

Gergely Ágnes endrődi születésű költő, író, esszéista, műfordító egyetemi tanárt.

Gergely Ágnes Gyomaendrődről elszármazva, elköltözve ért el a saját működési területén kiemelkedő eredményeket, miközben mindvégig szoros és tartós, folyamatos kapcsolatot tart fenn szülőhelyével. Országos és nemzetközi tekintélyű személyiségként a művészeti, kulturális élet kiemelkedő alakja. Visszatérő vendége mind az endrődi, mind a gyomai könyvtárnak, író-olvasó találkozókra, vagy baráti látogatóként. Rendszeresen adományoz könyveket a könyvtárnak.

Dr. Gergely Ágnesre méltán lehet büszke szülőhelye; 2000-ben - kiemelkedő életpályája elismeréseként- Kossuth-díjat, 2010-ben Prima Díjat kapott. A könyvtár Gergely Ágnes 2010-es Prima Díjra jelölése idején közönség szavazatokat gyűjtött, melynek során több mint 2000 szavazatot adtunk le.

Gergely Ágnes költő, prózaíró, esszéista, műfordító 1933. október 5-én született Endrődön. Apja újságíró, anyja tisztviselő volt. Iskolás éveitől kezdve – kevés megszakítással – mindmáig Budapesten él, kötődéseiben meghatározóak maradtak a vidéki gyökerek. A nyarakat, szünidőket azonban mindig „otthon”, szülőfalujában töltötte, anyai nagyszüleinek házában. Ezért maradt közel hozzá az alföldi táj és a falu világa. Valamennyi nyilatkozatában hangsúlyozza endrődi gyökereit. „Ha a témám engedi, szívesen írok Endrődről, szülőházamról, gyerekkoromról – lehetőleg nem

Cím:
5500 Gyomaendrőd,
Kossuth L. u. 50.

Nyitvatartás:
H-P: 8-12-ig; 12:30-17-ig.
Szo.: 8-12-ig

Telefon / Fax:
+36-66/282-598

csak a nosztalgia szintjén.” –írja magáról. „Minden tulajdonságomat, ami a Kossuth-díj eléréséhez vezetett, Endrődnek köszönhetem. A szívósságot, az erős akaratot, a munka szeretetét. Ezeket a tulajdonságaimat Anyutól kaptam, Anyu pedig Endrődtől.” – mondta barátainak a díj átvétele után.

Szülőföldjével a mai napig szoros kapcsolatot tart. Évenként hazalátogat, részt vesz a város jelentősebb rendezvényein. Közreműködött a 2. világháborús emlékmű avatásán, anyagilag támogatta a gyomavégi katolikus és izraelita temető rendbehozatalát, Rendszeresen tart író-olvasó találkozót a város könyvtáraiban, kulturális szolgáltató helyein.

Szeretetteljes kapcsolatot ápol egykori általános iskolájával. Nagyra értékeli a hátrányos helyzetben élő gyerekek fejlődését, eredményeit. Állandó vendége a Rózsahegyi Napok rendezvényeinek, anyagilag támogatja az iskola alapítványát: az általa létrehozott *Gergely diák-díjat* évente kapja meg az a tanuló, aki a tanév legjobbja volt.

Gyermekkorának nyugalmit, családi biztonságát szétzúzta a második világháború. Budapesti otthonukat kifosztották, édesapját 1944 végén elhurcolták, s többé nem tért haza. A háború után édesanyja egyedül, szinte a semmiből kezdte újratehermenteni - előbb Endrődön, majd Szegeden, végül Budapesten - az élet elemi feltételeit.

Gergely Ágnes végzettsége, eredeti hivatása szerint tanár. 17 évesen eredményes felvételi vizsgát tett a Színművészeti Főiskolán, ám meggyilkolt apjának újságírói múltja, értelmiségi-polgári családja miatt a főiskolai tanulmányok folytatásából rövidesen kizárták. Dacos válasz gyanánt ipari tanulónak iratkozott be, s 1952-ben vasesztergályos szakmai bizonyítványt szerzett. Ezt követően intenzív nyelvtanulással egybekötve befejezte a középiskolát, 1953-ban ún. szakérettségi vizsgát tett. Még ebben az évben felvételt nyert az Eötvös Loránd Tudományegyetemre, s 1957-ben vette át magyar-angol szakos középiskolai tanári diplomáját a Bölcsészettudományi Karon. Diplomáját az egyetem 1997-ben PhD tudományos fokozattá minősítette. 1988 óta írásaiból él.

Írói életművének legdúsabb ága a lírai költészet. Eddig tizenhat verseskötet jelent meg, köztük öt gyűjteményes válogatás, mindig új művekkel, ciklusokkal kiegészülve. Gergely Ágnesnek, a költőnek, a prózaírónak, az esszéistának a maga fájdalmas-haragos szerelme: a magyar történelem, Magyarország. Versei egyszerre szenvedélyesek és objektívek. Lírájában az intellektuális megközelítés szürreális látásmóddal társul, s az érzelmi, indulati töltést sokszor ellenpontozza szikár tárgyiasság.

Cím:
5500 Gyomaendrőd,
Kossuth L. u. 50.

Nyitvatartás:
H-P: 8-12-ig; 12:30-17-ig.
Szo.: 8-12-ig

Telefon / Fax:
+36-66/282-598

Regényei – az elsőt leszámítva – valójában összetartoznak. A művek az emberi létezés erkölcsi alapkérdésének láttatják a különböző veszteségélmények próbájának kiállítását, s cselekményük a szenvedély és a szenvedés köztes zónájában mutatja be az érzelmek ütköztetését a morális elkötelezettséggel és a sorsbeli meghatározottsággal. A regények háttérében is - kontúrosan vagy áttűnő módon- ott van a „reménytelen szerelem, Magyarország”, a zsidó-magyar-európai sorsdráma. Főhősei erőteljesen megrajzolt nőalakok, akik megküzdnek az alkotó értelmiségiként magányos nő helyzetének kihívásaival, s a szigorú önvizsgálatban és a létértelmezésben két támaszuk van: a belső szabadság és a hivatássá érlelődő munka. „Annak a tudatában lenni, hogy nekem magyar az anyanyelvem, legalább akkora boldogság, mint az, hogy zsidó a vallásom.” – nyilatkozza az egyik riportban a költő.

Tevékenységének markáns területe a műfordítás. Többnyire verseket fordít, de emellett drámát, regényt, novellát is. Elsősorban a brit, amerikai és afrikai irodalom közvetítője.

Többször képviselte hazáját és a magyar irodalmat nemzetközi írótalálkozókon, konferenciákon, külföldi tanulmányutakon (Anglia, Írország, Svédország, Dánia, Norvégia, Finnország, Izrael, Kanada). 1978-ban Oklahomában (USA) részt vett a Neustadt Irodalmi Díj Nemzetközi Zsűrijének munkájában. Regényei svédül és németül, válogatott versei angolul, franciául és svédül jelentek meg.

Tagja a Szépírók Társaságának és a PEN Club magyar tagozatának. 1998-ban tagjainak sorába választotta az MTA Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémiája, 2000-ben pedig a Digitális Irodalmi Akadémia.

Önálló művek

Versek

Ajtófélfámon jel vagy. (Versek.) Bp. 1963. Magvető.

Johanna. (Versek.) Bp. 1968. Magvető.

Azték pillanat. (Versek.) Bp. 1970. Magvető.

Válogatott szerelmeim. (Versek, versfordítások.) Bp. 1973. Magvető.

Kobaltország. (Versek.) Bp. 1978. Szépirodalmi.

Hajóroncs. (Versek.) Bp. 1981. Szépirodalmi.

Fohász lámpaoltás előtt. (Versek.) Békéscsaba. 1985. Békéscsabai Megyei Könyvtár.

Árnyékváros. (Versek.) Bp. 1986. Szépirodalmi.

Királyok földje. (Versek.) Gyula. 1994. Tevan Kiadó.

Necropolis. (Versek.) Bp. 1997. Balassi Kiadó.

Requiem for a sunbird. Forty Poems. (Transl.: Bruce Berlind et al.) [Bp.] 1997. Maecenas.

A barbárság éveiből. (Versek.) Bp. 1998. Magyar Írószövetség-Belvárosi Könyvkiadó.

A kastély előtt. Versek 1998–2001. Bp. 2001. Balassi Kiadó.

Cím:
5500 Gyomaendrőd,
Kossuth L. u. 50.

Nyitvatartás:
H-P: 8-12-ig; 12:30-17-ig.
Szo.: 8-12-ig

Telefon / Fax:
+36-66/282-598

Carmen lugubre. Versek 1963–2003. Bp. 2005. Múlt és Jövő.
Útérintő. (Összegyűjtött versek.) Bp. 2006. Argumentum.
Jonathan Swift éjszakái. (Versek négy arckép alá.) Bp. Argumentum, 2010.

Regények, visszaemlékezések

Glogovác és a holdkórosok. (Kisregény.) Bp. 1966. Magvető.
A tolmács. (Regény.) Bp. 1973. Szépirodalmi.
A chicagói változat. (Regény.) Bp. 1976. Szépirodalmi.
Stációk. (Regény.) Bp. 1983. Szépirodalmi.
Őrizetlenek. (Regény.) Bp. 2000. Balassi Kiadó.
Fenákel Judit–G. Á.: *Hajtogatós.* [Visszaemlékezések] Bp. 2004. Novella Kiadó.

Tanulmányok, esszék, riportok

Költészet és veszélytudat. Feljegyzések egy afrikai költő portréjához. [Christopher Okigbo] (Tanulmányok.) Bp. 1986. Akadémiai.
Riportnapló Északról. Dokumentumkönyv. Bp. 1988. Szépirodalmi.
Nyugat magyarja. Esszénapló William Butler Yeats-ről. Bp. 1991. Balassi Kiadó.
Közép-Európa ígéret volt. (Esszék.) Bp. 1994. Balassi Kiadó.
Absztrakt tehén. (Tárcanapló.) Bp. 1995. Ab Ovo Kiadó.
Tigrisláz. Tíz óra a magyar versfordításról. Bp. 2008. Európa Könyvkiadó.
Huszzonegy. (Művészportrék.) Bp. 1982. Magvető.

Fordítások

Joyce, James: *Kamarazene.* (Tótfalusi Istvánnal.) Bp. 1958. Európa.
Thomas, Dylan: *Az író arcképe kölyökkutya korából.* Bp. 1959. Európa. [Kiadások még: 1989.]
Lee Masters, Edgar: *A Spoon River-i holtak.* Bp. 1970. Európa. (Napjaink költészete.)
Akutagava Rjúnoszuke: *A vihar kapujában.* (Novellák.) Bp. 1974. Európa. [Kiadások még: 1982, 1992, 1999.]
Dobsirató. Mai nigériai költők. (vál.: G. Á., Karig Sára.) Bp. 1977. Európa. (Modern könyvtár 347.)
Képtelen világ. (Nonszensz versek.) Bp. 1983. Móra.
Lélekvesztő. Válogatott műfordítások 1954-1984. Bp. 1986. Európa.
Smith, Stevie: *Hát nem jön el...?* Bp. 1986. Európa. (Napjaink költészete.)
Okigbo, Christopher: *Labirintusok.* Bp. 1989. Európa. (Napjaink költészete.)
Waugh, Evelyn: *Bombahír.* (Regény.) Bp. 1993. Magvető. (Világkönyvtár.)

Cím:
5500 Gyomaendrőd,
Kossuth L. u. 50.

Nyitvatartás:
H-P: 8-12-ig; 12:30-17-ig.
Szo.: 8-12-ig

Telefon / Fax:
+36-66/282-598

Pompóné könyve. Brit, észak-amerikai, afrikai nonszensz-versek. Bp. 1998. Mágus Kiadó. (Művek, művészek, műelemzések.)

Joyce, James: *Dublini emberek.* (Papp Zoltánnal.) Bp. 2000. Osiris Kiadó.

Kitüntetései

- 1977, 1987 – József Attila-díj
- 1985, 1996 – Déry Tibor-díj
- 1985 – Az Év Könyve-jutalom
- 1988 – MTA-Soros-ösztöndíj
- 1989 – a Munka Érdemrend arany fokozata
- 1994 – Füst Milán-díj
- 1995 – a Salvatore Quasimodo-emlékverseny díja
- 1995 – Kortárs-díj
- 1996 – Getz-díj
- 2000 – Kossuth-díj
- 2000 – a Soros Alapítvány Irodalmi Díja
- 2007 – az Artisjus Irodalmi Nagydíja
- 2010 – Prima Díj

(Az életrajzi adatok és irodalmi munkásságnak forrása: Petőfi Irodalmi Múzeum)

Gyomaendrőd, 2011. szeptember 13.

Dinyáné Bánfi Ibolya
Intézményvezető